

Een balans tussen faciliteren en stimuleren
Gemeentelijk vrijwilligersbeleid in Sint Anthonis

Samen werken aan een sociaal en cultureel sterk Brabant. Daar is het beleid van de provincie op gericht. Dat vraagt ruimte en respect voor elkaar en oog voor degenen die de aansluiting dreigen te missen. Zij verdienen ondersteuning bij het zelf aanpakken van hun problemen en het beter benutten van hun capaciteiten. We willen onze samenleving bijeen houden door een leefomgeving te creëren waarin iedereen zich thuis kan voelen. Dat doen we bijvoorbeeld door zorg voor jong en oud, het leefbaar houden van kleine kernen en het op peil houden van sociale en culturele voorzieningen. Het realiseren van deze doelen is een zaak van alle Brabanders, voor alle Brabanders. Want als ieder z'n plek vindt in onze provincie, wordt het leven voor iedereen aangenamer.

Brabant voor iedereen.

Colofon

Een balans tussen faciliteren en stimuleren
is een uitgave van de Gemeente Sint Anthonis i.s.m. Stichting Zet.

Datum: 7 oktober 2008

Auteurs: Jeannette Posthumus en Joost Andrik

Inhoudsopgave

Inleiding	1
1. Vrijwillige inzet	2
2. Trends en ontwikkelingen	3
3. Vrijwillige inzet in de Gemeente Sint Anthonis	5
4. Plan van aanpak	8
5. Financiën	12
6. Actiepunten.....	15

Bijlage: begroting vrijwilligerssteunpunt

Inleiding

De gemeente Sint Anthonis kent vele actieve vrijwilligers. In 2001 is door de gemeenteraad van Sint Anthonis een notitie vrijwilligerswerk vastgesteld. Sinds die tijd is er veel veranderd. De invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is daar een aansprekend voorbeeld van. Ook het 'type' vrijwilliger is veranderd. Het is vaak moeilijk(er) om vrijwilligers te vinden én te binden.

Ook in Sint Anthonis zélf heeft de tijd natuurlijk niet stil gestaan. Zo gaan er stemmen op voor de oprichting van een Vrijwilligerssteunpunt. Vrijwilligersbeleid is als speerpunt benoemd in het Raadsprogramma 2006 – 2010. De klantsupportgroep Wmo heeft eind 2007 een heus pamflet opgesteld: "Vrijwillige inzet van burgers binnen de Wmo. Meer dan slagroom op het kopje koffie".

"Alles draait om communicatie", aldus een bevinding en aanbeveling uit het eindrapport "Is Sint Anthonis Ouderenproof?". In december 2005 is een communicatiebeleidsnotitie opgesteld.

Al met al tijd voor de formulering van een eigentijds gemeentelijk vrijwilligersbeleid waarin zowel gemeente, vrijwilligers als vrijwilligersorganisaties concrete invulling kunnen geven aan de leefbaarheid van Sint Anthonis. Een klankbordgroep, met vertegenwoordiging uit 6 kernen, is bij het opstellen hiervan betrokken geweest. Zo zijn de gemeente en de vrijwilligers samen klaar voor de toekomst.

"Burgers zijn er voor elkaar. De overheid stimuleert dat door actieve burgers te ondersteunen en te faciliteren en door degenen die niet actief zijn, aan te moedigen ook mee te doen. Wederkerigheid betekent echter ook dat de overheid de burger weer aanspreekt om bij te dragen aan de samenleving en zich in te zetten voor anderen".

(uit: Beleidsbrief "Mantelzorg en vrijwilligerswerk; Voor elkaar", Ministerie van VWS, oktober 2007)

1. Vrijwillige inzet

De inzet van vrijwilligers in onze samenleving is onmisbaar en onbetaalbaar. Zij vormen het cement van de samenleving en geven een goed voorbeeld van actief burgerschap. Door hun inzet kunnen anderen meedoen en het vergroot de onderlinge betrokkenheid en de sociale samenhang.

Traditioneel wordt onder vrijwilligerswerk verstaan, dat wat in enig georganiseerd verband onverplicht en onbetaald werk verricht wordt voor anderen of voor de samenleving. Dit wordt breed ingezet. Niet alleen op het terrein van zorg, maar ook op het gebied van welzijn, onderwijs, sport, recreatie, kunst en cultuur, leefbaarheid en geloof. Vrijwilligerswerk heeft een dienstverlenend karakter hoewel het in principe gaat om immateriële doelen (welzijn, cultuur, ontspanning). Dat een activiteit anderen ten goede komt, sluit niet uit dat ook de vrijwilliger er profijt van trekt (aanzien, voldoening, werkervaring).

In de praktijk is deze definitie van vrijwilligerswerk niet meer houdbaar. Maatschappelijke stages worden verplicht, vrijwilligers krijgen vergoedingen, burgerinitiatieven kennen een lage organisatiegraad en vrijwilligerswerk mag je tegenwoordig best alleen maar doen omdat het leuk is. Veel mensen spreken dan ook liever over vrijwillige inzet dan vrijwilligerswerk.

Mantelzorg en vrijwillige inzet zijn geen synoniemen. Wie mantelzorg verleent, zorgt voor langere tijd, onbetaald en vaak intensief voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende naaste. Meestal is het verlenen van mantelzorg geen bewuste keuze, maar rolt men er geleidelijk in. Deze notitie gaat derhalve ook niet verder in op mantelzorg. Er moet wel worden opgemerkt dat hierop apart beleid ontwikkeld wordt

De laatste jaren luiden veel organisaties de noodklok. Ze kampen met een chronisch tekort aan vrijwilligers waardoor steeds meer werk blijft liggen. Het is van essentieel belang voor een samenleving om vrijwillige inzet te behouden en daar waar mogelijk te ondersteunen. Daarnaast verandert de vrijwilliger op zich. Vergrijzing, individualisering en het minder binden voor langere tijd zijn enkele kenmerken. Als de vrijwilliger verandert, verandert dus ook de vrijwillige inzet.

Op tal van gebieden is de maatschappij afhankelijk van vrijwilligers. Dat geldt voor veel organisaties. Daarom is het van belang dat er voorzichtig en goed met deze groep mensen wordt omgegaan.

Vrijwilligers hebben behoefte aan een goed vrijwilligersbeleid, opleiding, waardering en erkenning en een serieuze relatie met beroepskrachten. Vrijwilligersorganisaties willen graag zichzelf goed kunnen besturen, mensen werven en binden, de lasten van wet- en regelgeving terugdringen en een goed imago bewerkstelligen van vrijwillige inzet.

Vrijwilligers moeten in staat worden gesteld hun werk naar behoren, gemotiveerd en zonder te grote werkdruk uit te voeren. Daarbij past een faciliterende en stimulerende gemeente.

2. Trends en ontwikkelingen

Uit de "Toekomstverkenning vrijwillige inzet 2015" (SCP, 2007) blijkt dat het aantal vrijwilligers tot 2015 redelijk stabiel blijft. Voor de toekomst worden er wel enkele trends gesignaleerd die dit evenwicht in vraag en aanbod in gevaar kunnen brengen.

Vrijwilligers vergrijzen. Onder jongeren neemt de vrijwillige inzet niet navenant toe. De veranderende leefstijl van burgers vraagt om een eigentijdse manier waarop vrijwilligersactiviteiten worden aangeboden en georganiseerd (flexibele en gerichte invulling van vrijwilligerswerk). Er is een kwaliteitsslag nodig om actieve vrijwilligers te behouden en om nieuwe groepen: jongeren, allochtonen en hoger opgeleide ouderen, aan te boren.

Sinds 2007 is de Wmo ingevoerd. Die wet heeft nu en in de toekomst grote gevolgen voor de sociale samenhang in de maatschappij. Gemeenten zijn volop bezig met de concrete uitwerking en invulling ervan, zoals de ondersteuning van vrijwillige inzet vallend onder prestatieveld 4. Met als doel dat iedereen volwaardig in de samenleving mee kan doen.

De Wmo biedt vele mogelijkheden voor gemeenten, zij voeren immers de regierol.

De beleidsbrief "Mantelzorg en vrijwilligerswerk; Voor elkaar" (Ministerie van VWS, oktober 2007) is richting gevend aan gemeenten. Dit gebeurt door het benoemen van een aantal basisfuncties in het ondersteuningsaanbod. Gemeenten krijgen met de benoemde functies een houvast om de lokale ondersteuningsstructuur effectief in te richten, aan te sturen en inspanningsverplichtingen te formuleren. Deze basisfuncties moeten terug te zien zijn in de tweede cyclus van de gemeentelijke Wmo-plannen.

De basisfuncties zijn:

Vertalen maatschappelijke ontwikkelingen

Op gemeentelijk niveau is men in staat om een visie te ontwikkelen op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen en daar middels interactieve beleidsvorming beleid op te formuleren en uitvoering aan te geven.

Toelichting: nieuwe ontwikkelingen als het inzetten van vrijwilligerswerk bij inburgering, maatschappelijke stages, werknemersvrijwilligerswerk of online vrijwilligerswerk vragen om een visie en om beleid en tenslotte om een gepast aanbod vanuit ondersteunende organisaties. Hieronder valt ook het omgaan met belemmerende regelgeving en andere vormen van belangenbehartiging van vrijwilligers.

Verbinden en makelen

Op gemeentelijk niveau is men in staat om verbindingen tussen verschillende maatschappelijke spelers in te richten en te onderhouden.

Toelichting: verschillende organisaties als gemeentelijke organisatie, vrijwilligersorganisaties en ondersteuningsorganisaties zijn in staat om netwerken te kunnen onderhouden. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een platform, dat een rol kan spelen in de interactieve beleidsvorming. Binnen deze netwerken worden verbindingen gelegd, bijvoorbeeld tussen scholen en maatschappelijke organisaties (in het kader van maatschappelijke stages) of tussen bedrijven en maatschappelijke organisaties (werknemersvrijwilligerswerk).

Versterken

Op gemeentelijk niveau is men in staat om een effectieve lokale of regionale ondersteuningsinfrastructuur op te bouwen en/of te onderhouden. (Zoals een vrijwilligerssteunpunt.)

Toelichting: Een ondersteuningsinfrastructuur is effectief wanneer:

- er informatie verstrekt kan worden over nieuwe regelingen
- er (organisatie) advies aan vrijwilligersorganisaties gegeven kan worden
- er zorg wordt gedragen voor deskundigheidsbevordering
- de organisaties ondersteund kunnen worden met praktische hulp en faciliteiten.

Verspreiden

Op gemeentelijk niveau is men in staat om het vrijwilligerswerk te promoten en uiting te geven aan de waardering van het vrijwilligerswerk.

Toelichting: Promotie kan tot uiting komen in bijvoorbeeld een vrijwilligersdag, een vrijwilligersprijs, deelname aan MADD. Waardering uit zich bijvoorbeeld door het verbinden van de naam van de gemeente aan een promotieactiviteit.

Verankeren

Op gemeentelijk niveau is men in staat om de opgedane kennis en ervaring in het vrijwilligerswerk te borgen en vast te leggen.

Toelichting: Vastgelegde kennis en ervaring dient beschikbaar te zijn, bijvoorbeeld via een informatiepunt of door middel van een ontwikkeld trainingsaanbod.

3. Vrijwillige inzet in Sint Anthonis

De gemeente Sint Anthonis is een gemeente met 7 dorpskernen met ongeveer 11.500 inwoners en met een oppervlak van 10.000 ha. Onze gemeente kent ongeveer 100 gesubsidieerde verenigingen, stichtingen die met vrijwilligers werken. Daarnaast zijn er ook nog vele niet (of niet door de gemeente) gesubsidieerde organisaties die met vrijwilligers werken.

De gemeente kent een door de historie gekenschetste hechte samenleving die per kern georganiseerd is. Voor de directe uitvoerende werkzaamheden kan vaak een beroep gedaan worden op een potentieel aan vrijwilligers. Men 'kent' elkaar en spreekt elkaar aan op zijn/haar verantwoordelijkheid. De betrokkenheid met het welzijn van het dorp is vaak (nog) groot. Bedreigingen van buitenaf (verdwijnen van voorzieningen) brengt mensen in het geweer om zich in te spannen om wat van waarde is voor hun dorp te behouden.

Iedere gemeenschap kent zijn eigen sleutelfiguren die iets in gang weten te zetten, weten te stimuleren. Jammer genoeg trekken de stimulerende jongeren 'het jonge kader' vaak weg naar de steden om er te studeren. De vergrijzing en de ontgroening, het toenemend aantal vrouwen op de betaalde arbeidsmarkt maken vooral de kleine kernen kwetsbaar, in die zin, dat het vrijwilligersbestand kan afnemen. Daarentegen levert de vergrijzing mogelijk nieuwe vrijwilligers op.

Men kan concluderen dat de gemeente Sint Anthonis rijk is aan vrijwilligerswerk en dat de bereidheid om aan de samenleving te bouwen nog volop aanwezig is. Men kiest het soort vrijwilligerswerk die bij hem of haar past op een bepaald moment. Er kunnen daardoor verschuivingen optreden, maar men blijft gemotiveerd. Men levert vrijwilligerswerk op maat, men is mondiger geworden; men stelt ook eisen aan de gemeente. Men wil gewaardeerd worden omdat men een volwaardige bijdrage levert aan de samenleving van de gemeente Sint Anthonis. Doordat de gemeente haar waardering laat blijken door initiatieven te ondersteunen, blijft de gemeente betrokken bij die inzet.

Een vrijwilliger heeft recht op ondersteuning en begeleiding in wat voor vorm dan ook. Een duidelijke voorlichting over wat de mogelijkheden zijn is een eerste vereiste die de gemeente als taak heeft; de burger moet weten waar hij/zij recht op heeft. Ook moet de gemeente open staan voor kritiek, omdat met name het vernieuwende effect in de samenleving tot stand komt door een kritische houding van individuen of groepen. De gemeente moet alert zijn op dat vernieuwende en zal daartoe een positieve grondhouding dienen te ontwikkelen. Uiteindelijk kan die vernieuwing een positieve bijdrage leveren aan de opbouw van de maatschappij en geïntegreerd worden in het gehele gemeentelijke beleid. De gemeente moet zelf initiatieven ontplooiën, zeker ten bate van kwetsbare groepen. Initiatieven op een dergelijk terrein verdienen een actieve ondersteuning.

In de omliggende gemeenten zijn de laatste jaren uitgebreide onderzoeken gehouden naar vrijwilligersbeleid. De uitkomsten laten vaak eenzelfde beeld zien rondom problematiek – onder meer vrijwilligerstekort – en aanbevelingen richting de gemeenten liggen ook vaak op het vlak van accommodatiebeleid, subsidievoorwaarden en collectieve verzekeringen.

Raadsprogramma 2006 - 2010

In het Raadsprogramma 2006 – 2010 is vastgelegd, dat vrijwilligerswerk van groot belang is voor de lokale gemeenschap. In grote mate wordt leefbaarheid bepaald door de mogelijkheden die de inwoners krijgen om zélf verantwoordelijkheid voor hun woon- en leefomgeving te nemen. De gemeente hoort alle mogelijkheden te benutten om activiteiten van haar inwoners te stimuleren. De afstand tussen bestuur en inwoners moet verkleind worden. De thema-

avonden in de dorpen beantwoorden aan dit doel. De belangenplatformen en dorpsraden zijn als klankbord andere belangrijke aanspreekpunten.

In het kader van participatie kiest de gemeenteraad voor het gericht ondersteunen van het verenigingsleven en het ontwikkelen van vrijwilligersbeleid. De gemeente Sint Anthonis ziet in het kader van vrijwilligersbeleid voor zichzelf twee rollen: die van **facilitator** en daarnaast die van **stimulator**.

Facilitator

In deze rol schept de gemeente passende voorwaarden waaronder vrijwilligersorganisaties moeten kunnen functioneren: het bevorderen van sterke vrijwilligersorganisaties. Beleid dat vanuit die rol wordt gevoerd is 'voorwaardenscheppend beleid'. Huisvesting en informatievoorziening vallen onder het voorwaardenscheppend beleid, evenals sommige subsidies, zoals subsidie voor huisvestingskosten en andere subsidies die een deel van de vaste lasten van vrijwilligersorganisaties dekken. Vrijwilligersbeleid is in de eerste plaats een faciliteitenbeleid. Initiatieven vanuit de bevolking worden ondersteund middels het ter beschikking stellen van faciliteiten. Voldoende faciliteiten is een voorwaarde om mensen mee te kunnen laten doen. Voorlichting en procedures moeten eenvoudig en eenduidig zijn.

Een Vrijwilligerssteunpunt is bij uitstek geschikt om vrijwilligersorganisaties te ondersteunen. Functies van een dergelijk Steunpunt zijn onder meer bemiddeling, deskundigheidsbevordering en het geven van actuele informatie. Onder de functie ondersteuning wordt verstaan:

- het verlenen van service en het bieden van begeleiding aan vrijwilligersorganisaties bij actuele knelpunten, vragen en verzoeken, zoals werving, beleidsontwikkeling en voorzieningen.
- de ontwikkeling van de netwerk- en makelaarsfunctie: het actief met elkaar in contact brengen van organisaties, het creëren en uitbreiden van een netwerk van vrijwilligersorganisaties en instellingen. Ook behoort tot deze taak het betrekken van het bedrijfsleven en de onderwijssector, denk daarbij aan maatschappelijke stages.
- Promotie en communicatie: het uitdragen van het belang van vrijwillige inzet en het faciliteren van vrijwilligersorganisaties met betrekking tot communicatie, en profilering.

Zeker met het oog op de komst van de Wmo is de ontwikkeling van een Vrijwilligerssteunpunt in Sint Anthonis een belangrijk actiepoint. De mogelijkheden en invulling er van - regionaal dan wel lokaal - zijn in een uitwerkingsfase van onderzoek.

Stimulator

Vrijwillige inzet ontstaat grotendeels spontaan, maar kan ook worden gestimuleerd. Het vrijwilligersveld krijgt veel ruimte om eigen initiatieven te nemen. De gemeente sint Anthonis wil blijk geven van haar waardering voor het vrijwilligerswerk en duidelijk het belang ervan erkennen. Daarmee wil zij het vrijwilligerswerk (extra) stimuleren. Om die rol goed te kunnen waarmaken is bestuurlijke betrokkenheid gewenst. Vrijwilligersorganisaties verdienen erkenning en waardering van het gemeentebestuur. Een belangrijk aspect van de rol als stimulator is het bevorderen van samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties en bundeling van krachten. Periodiek contact tussen gemeente en vrijwilligers zorgt ervoor dat hun wensen en behoeften bekend zijn en blijven en tevens is het is een manier om als gemeente te tonen dat het vrijwilligersveld serieus genomen wordt én gewaardeerd.

Extra aandacht verdient het feit, dat de gemiddelde vrijwilliger 'vergrijsd'. Een specifiek beleid voor jongeren, de vrijwilligers van de toekomst, is in deze gewenst.

Het contact tussen de gemeente en vrijwilligersorganisaties wordt bevorderd door die laatste bij het ontwikkelen van beleid te betrekken. Bij het opstellen van dit beleidsplan is daarvoor een klankbordgroep ingesteld. Vrijwilligersorganisaties moeten niet overvraagd worden. Het oprichten van formele vergadercircuits is niet wenselijk. De verantwoordelijke wethouder trekt vaak het veld in en houdt met regelmaat contact met vrijwilligersorganisaties. De gemeente zal minimaal één maal per jaar een activiteit voor alle vrijwilligers organiseren. Het doel hiervan is tweeledig: wensen en behoeften peilen en daarnaast waardering uitspreken. Het programma zal deels inhoudelijk zijn – bijvoorbeeld thema met workshops deskundigheidsbevordering - en deels een feestelijk karakter hebben.

Om het contact en de service tussen vrijwilliger en overheid te bevorderen zal de gemeente via een contactambtenaar bij het team welzijn, mensen die vrijwilligerswerk (willen) doen, goed informeren over de faciliteiten met betrekking tot het vrijwilligerswerk.

4. Plan van Aanpak

Gezien het Raadsprogramma 2006 - 2010, de twee rollen die de gemeente zich stelt, en de genoemde basisfuncties is het nodig dat een aantal voorzieningen en randvoorwaarden goed geregeld is. Het toekomstige vrijwilligersbeleid in Sint Anthonis vindt zijn uitwerking in een Plan van Aanpak met een financiële paragraaf. In de bijlagen treft u alle prioriteiten aan als actiepunt en daarnaast een beknopte tijdsfasering.

A. Wat doen we al (bestaand beleid)

- Collectieve vrijwilligersverzekering

De Gemeente Sint Anthonis heeft een collectieve vrijwilligersverzekering afgesloten bij de Lumensgroep voor alle vrijwilligersorganisaties en gemengde organisaties. Bijna 4000 vrijwilligers zijn hierdoor verzekerd.

- Hand- en spandiensten

In 2003 is besloten dat alle verenigingen die in de Gemeente Sint Anthonis gehuisvest zijn één maal per jaar kosteloos materialen van de gemeente kunnen gebruiken voor een evenement. Dranghekken dienen zelf gehaald en teruggebracht te worden, marktkramen worden gebracht en opgehaald evenals de kiosk die zelfs door de buitendienst wordt opgebouwd. De personele lasten hiervoor zijn reeds in de begroting opgenomen.

B. Wat doen we al, maar willen we anders (bestaand beleid in een nieuw jasje)

- Kadervorming/deskundigheidsbevordering

Binnen de "Algemene Subsidieverordening welzijn en sport gemeente Sint Anthonis 2008" is een bedrag opgenomen van € 5.000,- voor kadervorming. Deze regeling bestaat reeds sinds 2006. In praktijk blijkt dat er nauwelijks gebruik wordt gemaakt van deze regeling. Voorstel is om € 4.000,-, van dit budget over te hevelen naar het vrijwilligerssteunpunt voor uitvoering van activiteiten in het licht van deskundigheidsbevordering.

- Vrijwilligerswaardering

Uit deze post werd tot op heden een bedrag beschikbaar gesteld aan de dorpsraden om iets te ondernemen ten behoeve van de vrijwilligers uit eigen dorp. Hiervan heeft de klankbordgroep aangegeven liever te zien dat de gemeente dit over neemt middels een jaarlijkse bijeenkomst.

Derhalve is nu het voorstel dat de gemeente jaarlijks een bijeenkomst organiseert over en voor het vrijwilligerswerk in de Gemeente Sint Anthonis. Het is een combinatie van inhoud – bijvoorbeeld workshops – en ontspanning, met waardering als hoofddoel.

- Van ambtelijk contact naar contactambtenaar

Het is van groot belang, dat er één contactpersoon bij de gemeente (team welzijn) is, die aanspreekbaar is op het vrijwilligersbeleid. Dit voorkomt versnippering in de ambtelijke organisatie. De taken en functies moeten worden vastgelegd. Deze ambtenaar heeft voldoende mandaat om zowel intern als extern zelfstandig te kunnen opereren en communiceren. Op die manier ontstaat er een laagdrempelig loket voor het **gemeentelijke** vrijwilligersbeleid.

Deze contactpersoon zal tevens het aanspreekpunt dienen te zijn voor de dorpsraden. Het College hecht grote waarde aan de inbreng van en de afstemming met de dorpsraden in onze gemeente. Daaruit vloeit automatisch de grote waarde voort van één persoon voor **alle** vrijwilligersorganisaties. Deze beleidsomslag is als prioriteit benoemd door de klankbordgroep.

De personele kosten voor de uitbreiding om het vrijwilligersbeleid te kunnen uitvoeren, noodzakelijk zijn minimaal 8 uur extra, worden geraamd op € 13.200,-. In het investeringsplan 2009 is voor de jaren 2009 en 2010 voor uitbreiding van het personeel € 200.000,- opgenomen voor. Voor deze jaren kunnen de personele kosten dus gedekt worden uit het budget ad € 200.000,-. Voor 2011 en 2012 worden deze voorsnog gedekt uit de beschikbare OCW middelen.

- Raadpleging bij beleidsformulering: instandhouden van een klankbordgroep

Deze nota is mede tot stand gekomen met de betrokkenheid van een (tijdelijke) klankbordgroep. Om voldoende draagvlak voor het vrijwilligersbeleid te krijgen en te behouden zijn dergelijke raadplegingen van belang bij (her-)formuleringen van beleid. Ook bij een tussentijdse evaluatie kunnen vertegenwoordigers uit het vrijwilligersveld gevraagd worden. Een werkgroep van de Wmo-adviesraad behoort tot de mogelijkheden voor een dergelijke klankbordgroep.

C. Wat willen we gaan doen (nieuw beleid)

- Tegemoetkoming in kosten bouwleges

Er is één belangrijk, vooral financieel, punt dat zowel door de klankbordgroep als door het brede vrijwilligersveld regelmatig genoemd wordt en dat zijn de kosten bouwleges.

Vanuit de klankbordgroep is geopperd om alle verenigingen en stichtingen die leges dienen te betalen middels een subsidie te compenseren.

Vanzelfsprekend rijst meteen de vraag welke stichtingen en verenigingen in aanmerking zouden komen voor de subsidiëring van bouwleges en welke niet. Om objectief te kunnen beoordelen willen we het uitgangspunt hanteren dat alleen de verenigingen en stichtingen die op dit moment subsidie ontvangen op basis van de "Algemene subsidieverordening welzijn en sport Gemeente Sint Anthonis 2008" en de bijbehorende deelverordeningen voor subsidiëring in aanmerking komen.

Deze subsidiebepaling kan in de "Deelverordening Vrijwilligerswerk 2008" geïmplementeerd worden.

De subsidieregulering luidt dan als volgt:

Artikel 10 A: Subsidiëring van bouwleges

Een (sport)vereniging of stichting die structureel op grond van de "Algemene subsidieverordening welzijn en sport Gemeente Sint Anthonis 2008" en de bijbehorende deelverordeningen in aanmerking komt voor een jaarlijkse subsidie, kan een aanvraag indienen voor de kosten van de door de aanvrager verschuldigde leges die direct verband houden met een verleende bouwvergunning voor de door de aanvrager in gebruik zijnde accommodatie. Deze bepaling geldt met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2005.

Gezien het zeer onregelmatig voorkomen van bouwactiviteiten door verenigingen en stichtingen die voor een vergoeding van de te maken kosten voor bouwleges in aanmerking kun-

nen komen, en de sterk fluctuerende bedragen van de kosten, is het moeilijk de hoogte van het benodigde structurele budget aan te geven.

We stellen voor het bestaande budget voor incidentele en experimentele subsidies ad € 5.000,- te verhogen met een bedrag van € 2.500,-. Mocht blijken dat dit niet toereikend is in enig jaar, dan zal middels een Burap aanvullend budget beschikbaar moeten worden gesteld.

Verder zullen de legeskosten met terugwerkende kracht vanaf 2005, in totaal € 9.000,-, alsnog vergoed worden.

- Vrijwilligerssteunpunt

De vijf gemeenten in het Land van Cuijk zijn vanaf juni 2007 plannen aan het maken om tot een regionaal Vrijwilligerssteunpunt te komen. De eerste fase is eind 2007 afgesloten met een inventarisatie. Deze inventarisatie laat zien dat er draagvlak is voor een regionaal Vrijwilligerssteunpunt, met in iedere gemeente een front-office en een regionaal back-office.

Eind juli 2008 is er een uitvoeringsplan voorhanden gekomen, dat laat zien hoe een dergelijk regionaal steunpunt er concreet uit kan zien en welke stappen er ondernomen moeten worden om dit te realiseren. Dit plan is in september 2008 besproken in het portefeuillehoudersoverleg welzijn land van Cuijk en wordt momenteel door Radius en Biblioplus in gezamenlijkheid uitgewerkt.

Een regionaal steunpunt zal op zijn vroegst per 2010 gerealiseerd kunnen worden. Dit betekent dat 2009 een overgangsjaar voor onze gemeente zal zijn met een lokaal steunpunt. De opzet hiervan wijkt in realiteit niet veel af van het regionale. Er zal een lokale front-office komen bij de bibliotheek en de back-office is bij Radius. Bij de eventuele toekomstige regionalisering is dezelfde constructie immers de insteek. Voordeel is het bundelen van expertise.

Uitgaande van de huidige inzet bij de buurgemeenten in het land van Cuijk is het realistisch om in beginsel uit te gaan van 7 uur professionele ondersteuning van het vrijwilligerssteunpunt per week. (Idem in Grave en Mill en Sint Hubert.)

Radius heeft hiervoor een begroting opgesteld (zie bijlage). De totale lasten zullen € 26.066,- bedragen waarvan een bedrag van € 2.500,- eenmalig is ten behoeve van de inrichting en opening van het steunpunt.

Afstemming met andere gemeentelijke beleidsplannen

Het gemeentelijk vrijwilligersbeleid staat niet op zichzelf. Het moet onderdeel zijn van het integrale beleid van de gemeente Sint Anthonis en afgestemd zijn met andere relevante beleidsplannen. Het gaat hierbij om onder andere de volgende beleidsterreinen:

- Sportnotitie 2000
- Notitie dorpshuizen
- Wmo-beleidsplan
- Communicatiebeleidsnotitie 2006
- Jeugd- en ouderenbeleid
- Ouderenproof

Logischerwijs wordt bij de implementatie van de actiepunten die voortvloeien uit dit vrijwilligersbeleid afstemming gezocht met de voorgenoemde plannen. Zo wordt overlap voorkomen en wordt de integrale aanpak bevorderd.

Op het punt ouderenproof willen we iets dieper ingaan.

Ruim 2 jaar geleden is het project "Is uw gemeente Ouderenproof?" afgerond. Momenteel ziet een verankeringsgroep erop toe dat de resultaten en aanbevelingen worden uitgevoerd. Een aantal van de aanbevelingen kan gekoppeld worden aan de ontwikkelingen rondom een mogelijk vrijwilligerssteunpunt. (Zie D)

1. Een mogelijkheid om de informatievoorziening en de dienstverlening voor ouderen te verbeteren is het instellen van een **éénloketfunctie**. In het ouderenproofrapport wordt aangegeven dat de gemeente hierin het voortouw moet nemen.
2. Het opzetten van een **consultatiebureau voor ouderen** met een preventieve rol. Deze bureaus kunnen in de toekomst een voorname rol spelen bij beperken van de kosten voor de gezondheidszorg.

Vanuit Ouderenproof komt de aanbeveling om de informatievoorziening en dienstverlening te verbeteren d.m.v. een éénloketfunctie. Daarnaast zijn de gemeenten in het Land van Cuijk (in het kader van de Wmo) gezamenlijk bezig met het ontwikkelen van een centraal loket. De mogelijkheid om een steunpunt vrijwilligers te koppelen aan een steunpunt voor ouderen verdient nader onderzoek. De aanbevelingen uit Ouderenproof kunnen integraal binnen een steunpunt vrijwilligers worden gerealiseerd. Op deze wijze wordt extra loketvorming voorkomen.

Zoals gezegd verdient dit onderdeel nader onderzoek. Het zal dan ook meegenomen worden in de actiepunten. Aangezien het inrichten van een lokaal vrijwilligerssteunpunt ook nog in een beginstadium verkeert, stellen wij voor niet op de troepen vooruit te lopen en ervoor te zorgen dat eerst het vrijwilligerssteunpunt met haar eigen core-business zich kan settelen en ontplooiën alvorens er andere beleidsterreinen aan te koppelen.

Het concretiseren van het Plan van Aanpak, de gemeente die faciliteert én stimuleert en een warm contact onderhoudt met het vrijwilligersveld; dat zijn de ingrediënten voor een eigentijds vrijwilligersbeleid in Sint Anthonis.
---

5. Financiën

In de onderstaande overzichten is allereerst aangegeven wat de lasten zijn betreffende het beleid zoals voorgesteld in de nota. Opgemerkt wordt dat de lasten betreffende het beschikbaar stellen van materieel i.v.m. evenementen hierin niet is opgenomen, omdat het hier interne uren betreft van de afdeling Openbare werken. Daarna wordt een overzicht gegeven van de reeds beschikbare in te zetten middelen, met een toelichting erop voor zover noodzakelijk. Tenslotte wordt aangegeven welke budgetten nog beschikbaar gesteld dienen te worden.

Jaarlijkse lasten

	2008	2009	2010	2011	2012
Legeskosten met terugwerkende kracht 2005-2008	9.000				
Structurele legeskosten		2.500	2.500	2.500	2.500
Kadervorming vrijwilligers	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Inrichtingskosten vrijwilligerssteunpunt		2.500			
Vrijwilligerswaardering	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Vrijwilligerssteunpunt		23.566	23.566	23.566	23.566
Deskundigheidsbevordering binnen het steunpunt		4.000	4.000	4.000	4.000
Dorpsradenbudget	5.250	5.250	5.250	5.250	5.250
Verzekering vrijwilligers	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Extra formatie Contactambtenaar		13.200	13.200	13.200	13.200
Totaal	22.250	59.016	56.516	56.516	56.516

Reeds beschikbare dekking

Hieronder zijn de reeds in de begroting aanwezige dekkingsmiddelen opgenomen.

Middelpunt: Dit ondersteuningspunt voor jongerenorganisaties zal overgaan in het vrijwilligerssteunpunt.

Vrijwilligersbeleid/steunpunt: Dit bedrag heeft de Raad geaccordeerd voor de begroting 2008 teneinde het beleid handen en voeten te kunnen geven.

De personele kosten voor de uitbreiding om het vrijwilligersbeleid te kunnen uitvoeren, noodzakelijk zijn minimaal 8 uur extra, worden geraamd op € 13.200,-. In het investeringsplan 2009 is voor de jaren 2009 en 2010 voor uitbreiding van het personeel € 200.000,- opgenomen voor. Voor deze jaren kunnen de personele kosten dus gedekt worden uit het budget ad € 200.000,-. Voor 2011 en 2012 worden deze vooralsnog gedekt uit de beschikbare OCW middelen.

Zowel de onderstaande VWS- als de OCW-middelen, beide een onderdeel vormend van de Algemene Uitkering, zijn in de begroting geormerkt voor de daarvoor bestemde doelen.

VWS-gelden: Deze middelen uit de zogenaamde participatie enveloppe zijn bestemd voor versterking van het lokale vrijwilligerswerk, en worden dus volledig voor dit doel ingezet.

OCW-middelen: Ook deze middelen komen uit de participatie enveloppe en zijn bestemd voor de makelaarsfunctie binnen het vrijwilligerswerk. Enkel gemeenten met een school voor VO binnen de gemeentegrenzen krijgen de beschikking over deze middelen. Hoewel de gedachte bestaat dat deze rijksvergoeding voor 50% ingezet kan worden voor het vrijwilligerswerk en de overige 50% ingezet kan worden voor de maatschappelijke stages binnen het VO onderwijs, kiezen wij er thans voor de middelen indien noodzakelijk geheel in te zetten als dekkingsmiddel. Dit betekent dat in 2008 en 2009 de gehele rijksvergoeding wordt gebruikt en vanaf 2010 en volgende jaren nog slechts beperkte dekkingsmiddelen aanwezig zijn. Zie onderstaande tabel.

Inzet OCW-middelen Maatschappelijke stages

OCW Maatschappelijke stages	3.923	12.291	16.504	25.004	25.178
in te zetten voor vrijwilligersbeleid	3.869	12.291	10.408	20.031	20.031
nog beschikbaar OCW subsidie	54	0	6.096	4.973	5.147

De maatschappelijke stages binnen het VO onderwijs zijn in deze notitie niet meegenomen. In de notitie regionaal vrijwilligerssteunpunt komen zij wel aan de orde aangezien het een logische stap is om de makelaarsfunctie voor de maatschappelijke stages in te bedden in een toekomstig regionaal vrijwilligerssteunpunt. Het is nu nog niet duidelijk wat de eventuele meerkosten van een regionaal steunpunt zullen zijn en wat er vanaf 2010 nog extra geïnvesteerd dient te worden in de maatschappelijke stages. Opgemerkt moet worden dat voor de uitvoering van het beleid van de maatschappelijke stages derhalve in 2009 geen middelen meer beschikbaar zijn. Bij de verdere uitwerking van dit beleid zullen alsdan nadere dekkingsmiddelen moeten worden aangewezen.

Overzicht in te zetten reeds aanwezige dekkingsmiddelen:

	2008	2009	2010	2011	2012
Vrijwilligersdag	3.403	3.403	3.403	3.403	3.403
Mirakel Spektakel 1500	0	1.500	1.500	1.500	1.500
Middelpunt 500	0	500	500	500	500
Vrijwilligersbeleid/steunpunt IP	0	5.000	5.000	5.000	5.000
VWS.gelden	1.728	5.389	7.255	10.832	10.832
OCW-middelen Gedeeltelijk (50% bais sept circ 2008	3.869	12.291	10.408	20.031	20.031
Kadervorming vrijwilligers	4.800	5.000	5.000	5.000	5.000
Dorpsradenbudget	5.250	5.250	5.250	5.250	5.250
Verzekering vrijwilligers	3.200	5.000	5.000	5.000	5.000
Dekking uit IP 2009 formatie		13.200	13.200		
Totaal	22.250	56.533	56.516	56.516	56.516

Totaal overzicht dekkingsmiddelen

Uitgaande van het volledig inzetten van de beschikbare OCW-middelen voor de makelaarsfunctie, resteert er alleen in 2009 een tekort ad € 2.483,-.

Benodigd	22.250	59.016	56.516	56.516	56.516
Dekking	22.250	56.533	56.516	56.516	56.516
Extra gevraagde middelen	0	2.483	0	0	0

Voorgesteld wordt derhalve om het tekort over 2009 eenmalig te dekken ten laste van de post onvoorziene uitgaven.

6. Actiepunten

Actiepunt	Contactambtenaar
Doelstelling	Centraliseren en stroomlijnen van vrijwilligersvragen richting gemeente en vice versa
Beoogd effect resultaat	Betere en snellere communicatielijnen tussen gemeente en vrijwilligersorganisaties waaronder de dorpsraden
Doelgroep	Alle vrijwilligersorganisaties en de Gemeente Sint Anthonis
Initiatief coörd.	Team welzijn
Betrokkenen	Binnen de gemeente kunnen alle afdelingen betrokken zijn
Fasering	Er kan in principe gestart worden in 2009
Budget 2008 Budget 2009 Budget 2010 Budget 2011 Budget 2012	Vanaf 2009 structureel 8 uur uitbreiding dit is € 13.200,--
Dekking	n.v.t.
Extra personele inzet	8 uur personele uitbreiding binnen het team welzijn

Actiepunt	Klankbordgroep vrijwilligers
Doelstelling	Vrijwilligers laten meedenken over het beleid
Beoogd effect resultaat	Vrijwilligers voelen zich serieus genomen m.b.t. hun beleidsinbreng en voelen zich betrokken
Doelgroep	Vrijwilligers uit de Gemeente Sint Anthonis
Initiatief coörd.	Team welzijn
Betrokkenen	Portefeuillehouder en beleidsmedewerker vrijwilligers en de klankbordgroep vrijwilligers
Fasering	De reeds ingezette weg kan worden voortgezet met de huidige of een nieuw te formeren klankbordgroep.
Budget 2008 Budget 2009 Budget 2010 Budget 2011 Budget 2012	n.v.t.
Dekking	n.v.t.
Extra personele inzet	n.v.t.

Actiepunt	Jaarlijkse activiteit
Doelstelling	Waardering tonen voor het vrijwilligersbeleid
Beoogd effect resultaat	Vrijwilligers voelen zich gewaardeerd en voelen zich betrokken
Doelgroep	Vrijwilligers uit de Gemeente Sint Anthonis
Initiatief coörd.	Team welzijn
Betrokkenen	Portefeuillehouder en beleidsmedewerker vrijwilligers en alle vrijwilligersorganisaties
Fasering	De eerste bijeenkomst kan begin januari georganiseerd worden. Uitgangspunt is één maal per jaar
Budget 2008 Budget 2009 Budget 2010 Budget 2011 Budget 2012	Per jaar € 2.000,--
Dekking	De huidige post vrijwilligerswaardering
Extra personele inzet	n.v.t.

Actiepunt	(Regionaal)vrijwilligerssteunpunt
Doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> ○ Leveren van advies ○ Meedenken met meer complexere zaken ○ Vraag- en aanbodgericht trainingen geven ○ Bemiddelen ○ Ondersteuning bieden aan de klankbordgroep ○ Sociale activering ○ Ondersteuning bieden op het gebied van promotie/PR ○ Invulling geven aan de makelaarsfunctie
Beoogd effect resultaat	Vrijwilligersorganisaties ontlasten d.m.v. de steunpuntfunctie
Doelgroep	Vrijwilligers uit de gemeente Sint Anthonis (en vanaf 2010 vrijwilligers uit het Land van Cuijk)
Initiatief coörd.	Team Welzijn
Betrokkenen	Portefeuillehouder en beleidsmedewerker vrijwilligers en alle vrijwilligersorganisaties
Fasering	In 2009 starten met een lokaal steunpunt. In 2010 doorstarten naar een regionaal steunpunt
Budget 2008 Budget 2009 Budget 2010 Budget 2011 Budget 2012	2009 € 26.066,-- waarvan € 2.500,-- eenmalige inrichtingskosten vrijwilligers steunpunt. 2010 en verder minimaal € 23.566,--.
Dekking	Indien gekozen wordt om de middelen vanuit de participatie enveloppe (zowel van VWS als van OCW) volledig in te zetten als dekking is dit afdoende.
Extra personele inzet	

Actiepunt	Legeskosten
Doelstelling	Financiële ondersteuning bieden aan vrijwilligersorganisaties die met bouwleges te maken krijgen
Beoogd effect resultaat	Financiële verlichting bieden aan diverse vrijwilligersorganisaties
Doelgroep	Vrijwilligersorganisaties die met bouwen te maken krijgen
Initiatief coörd.	Team welzijn
Betrokkenen	Portefeuillehouder en beleidsmedewerker vrijwilligersbeleid Team financieel beleid
Fasering	Subsidiebepaling opnemen in de "algemene verordening welzijn en sport Gemeente Sint Anthonis 2008" en met terugwerkende kracht per 1 januari 2005 in laten gaan
Budget 2008 Budget 2009 Budget 2010 Budget 2011 Budget 2012	Voor 2008 eenmalig € 9.000,- en vanaf 2009 structureel € 2.500,-.
Dekking	Extra eenmalig krediet en structureel extra middelen opnemen
Extra personele inzet	n.v.t.

Actiepunt	Steunpunt ouderenproof
Doelstelling	Steunpunt voor ouderen integreren in het vrijwilligerssteunpunt
Beoogd effect resultaat	Stroomlijnen van informatie bij één centraal loket
Doelgroep	Ouderen
Initiatief coörd.	Team welzijn en verankeringsgroep Ouderenproof en SWOSA
Betrokkenen	Portefeuillehouder en beleidsmedewerker ouderenbeleid Verankeringsgroep ouderenproof en SWOSA
Fasering	Starten met het onderzoek halverwege 2009
Budget 2008 Budget 2009 Budget 2010 Budget 2011 Budget 2012	P.M.
Dekking	n.v.t.
Extra personele inzet	n.v.t.